

IZLOŽBA ARHITEKTA ŽELJKA KOVAČIĆA »RAĐOVI IZ PROŠLOG STOLJEĆA« OTVARA SE U PONEĐJELJAK U MUZEJU GRADA ZAGREBA

Izreku »Sve je arhitektura« koristim kao opravdanje za svoj rad

GORAN JOVETIĆ

Izložba arhitekta i dizajnera Željka Kovačića pod duhovitim naslovom »Radovi iz prošlog stoljeća« predstavlja presjek autorovog stvaralačkog opusa koji je nastao tijekom minulog desetljeća.

Kovačić se bavi najrazličitijim načinima oblikovanja: od stambene do javne i sakralne arhitekture, od kulturoloških akcija i različitih intervencija u prostoru, do dizajna uporabnih predmeta i grafičkog oblikovanja, te dizajna stalnih muzejskih postava i povremeni izložaba.

Sirinu Kovačićevih interesa najbolje ocrtavaju mnoge kulturološke akcije u kojima sudjeluje: od pučkih svečanosti do zagrebačkog karnevala ili multimedijске prezentacije Hrvatske predložene za nastup na Svjetskoj izložbi u Lisabonu, zatim akcija »Zagreb dok ga još ni bilo«, u sklopu koje je Kovačić, u suradnji s arheolozima, realizirao niz vrlo zanimljivih intervencija postavljajući kopije arheoloških nalaza u javni prostor.

U posljednjem desetljeću najviše se bavio oblikovanjem muzejskih postava i izložaba. Maštovitošću i duhovitim porukama, specifičnim stilom komunikacije s posjetiteljima uveo je novi prepoznatljiv kod u muzejsku praksu.

Njegova izložba »Radovi iz prošlog stoljeća« se otvara u Muzeju grada Zagreba u ponedjeljak. Tim povodom smo razgovarali s Željkom Kovačićem.

● **Zašto ste izložbu nazvali »Radovi iz prošlog stoljeća«?**

– Ovu sam izložbu s Muzejom grada Zagreba dogovorio i planirao još prošle godine, a tada je priča oko prelaska u novi milenij bila vrlo aktualna i sveprisutna, pa mi se taj naziv učinio vrlo zanimljivim. Međutim, izloženi radovi pokrivaju čitav niz područja, odnosno vrlo su heterogeni, te mislim da ih takvo vremensko odredjenje svodi pod sagledivu cjelinu. Postav predstavlja moje radove nastale u posljednjih deset godina, a katalog obuhvaća sve moje radove. Uvijek kada radim, bilo na muzejskom postavu ili nekakvom drugom projektu, nastojim ispričati priču ili sve elemente s kojima raspolazem, inkorporirati u cjelinu koja se može gledati kao pripovijest. I na kraju, evo, sada imam 50 godina, te se i taj podatak uklapa u cjelinu razmišljanja o minulom stoljeću.

● **Naslov izložbe djeluje kao dosjetka koja je karakteristična za pravac postmoderne. Koliko je postmoderna utjecala na Vaš stil?**

– Kada usporedim neke svone rane radove i teoretske napise o postmoderni, shvaćam

da sam se rukovodio tim načelima i prije nego su ih teoretičari obradili.

Meni je postmoderna i takav način razmišljanja bio blizak i prije nego što je definiran. Postmoderna se nije pojavila niotkuda, jednostavno su se nove težnje u umjetničkom izričaju pokušale staviti u lađicu. Logično je dakle da je cijela jedna generacija razmišljala na sličan način, a onda je to dobilo ime – postmoderna.

Arhitektura i još mnogo toga

● **Vaš obimom najveći rad je stalni postav MGZ-a. kako je došlo do suradnje s tim muzejom?**

– Da. Gledajući po obimu to je moj najveći rad, riječ je o uređenju prostora od oko 3000 četvornih metara. Posao je trajao prilično dugo, od prvih projekata pa do konačne realizacije oko pet godina. Suradnju s MGZ-om započeo sam 1990. godine kada sam postavio izložbu Ljerk Njers pod nazivom »Hommage Zagrebu« u gradskoj palači na Markovu trgu, a MGZ je u toj zgradi poznatoj zagrebačkoj keramičarki ustupio prostor za privremeni ateljer. Uređenje te trošne palače je bio priličan izazov.

Druga izložba koju sam realizirao za MGZ je bila glavni zagrebački izložbeni projekt u povodu 750. obljetnice nastanka slobodnog i kraljevskog Gradaeca pod naslovom »Zlatna bula – 1242.-1992.«.

Na toj sam izložbi ravnoopravno uz kustose MGZ-a sudjelovao kao autor scenarija i postava.

Moje ideje i način razmišljanja im se sviđao, pa smo počeli razmišljati o koncepciji stalnog postava Muzeja grada Zagreba. Čitav projekt osmišljavanja stalnog postava je vodio ravnatelj Vinko Ivčić uz stručnu podršku Nade Premerl. Međutim, od velike važnosti je bio golem trud i zalaganje svih kustosa.

● **Koje prednosti nudi arhitektonska struka u sklopu rada na muzejskim postavima?**

– Moje je mišljenje da arhitektonska struka traži vrlo široku naobrazbu. Arhitekt se bavi formiranjem i oblikovanjem prostora za sve vrste ljudskih djelatnosti.

Dakle, arhitekt bi morao poznavati dosta ključnih problema vezanih uz pojedinu djelatnost. Naravno, nemoguće je uvijek sve znati, ali s druge strane arhitekt mora nastupiti otvoreno i spremno da rađeći i nauči nešto.

Kada radim na nekom novom projektu, uvijek pročitam hrpu popratne literature, jer je to imperativ ako ga želim pravilno i cjelovito reinterpretirati. Ja djelujem na različitim područjima, od arhitektu-

ARHITEKT MORA NASTUPITI OTVORENO I SPREMNO DA RAĐEĆI I NAUČI NEŠTO: Željko Kovačić RANKO MARKOVIĆ

Izloženi radovi pokrivaju čitav niz područja, odnosno vrlo su heterogeni, te mislim da ih takvo vremensko odredjenje svodi pod sagledivu cjelinu. Postav predstavlja moje radove nastale u posljednjih deset godina, a katalog obuhvaća sve moje radove. Uvijek kada radim, bilo na muzejskom postavu ili nekakvom drugom projektu, nastojim ispričati priču ili sve elemente s kojima raspolazem, inkorporirati u cjelinu koja se može gledati kao pripovijest. I na kraju, evo, sada imam 50 godina, te se i taj podatak uklapa u cjelinu razmišljanja o minulom stoljeću

AUTORSKI POSTAV: U Muzeju grada Zagreba

LINIJA BAŠTINA: Kravate, 1992. - 1993.

MOJ KVART U NOVOJ TISUČLJEĆU: Plakat, 2000.

IZLOŽBA »KRAPINSKI PRAČOVJEK«: Hrvatski prirodoslovni muzej, 1987. i 1988. g.

JAVNI PROSTOR: Ham-Ham, 1987. g.

IZLOŽBA »GUNDULIČEV SAN«: Muzejski prostor, 1989. g.

Zanimaju me različiti problemi, volim svoj posao i svaki novi projekt mi je izazov kojem ne mogu odoljeti, kaže arhitekt Željko Kovačić

re, dizajna, uređenja interijera, pa do postava izložaba i mislim da svaki arhitekt može dobro ispunjavati zadatke na tim poljima. Postoji jedna rečenica od Hansa Holleina koja kaže: »Sve je arhitektura«, a ona mi i danas služi kao opravdanje za sav moj rad.

Male intervencije – velika korist

● **Svaki arhitekt razmišlja o gradu kojem živi. Što su po Vašem mišljenju ključni problemi Zagreba?**

– Dosta bi se toga moglo napraviti manjim zahvatima, ali je ipak primarno važno da veliki urbanistički zahvati budu smisleni. Takvi besmisleni veliki zahvati, kao što je primjerice Dinamov stadion, mogu napraviti priličnu štetu za grad, i taj se problem ne može riješiti nizom manjih intervencija. Primjerice akcija koju vodim zajedno s Nenadom Jandrićem i Zoranom Greglom »Zagreb dok ga još ni bilo« u kojoj obilježavamo lokalitete u gradu gdje je nešto pronađeno iz njegove baštine prije nego što je dobilo ime Zagreb. Dakle, i te male intervencije koje su disperzirane po gradu

svakako nešto znače. Naravno, stvari treba rješavati i na globalnoj razini. Zagreb je u potpunosti zakrčen prometom, dakle grad ne funkcionira, a to je ključni problem. Pješak ne može normalno hodati pločnikom, a ni vozač na kolniku nije u puno boljoj poziciji.

U svim velikim gradovima taj je problem riješen. Kod nas se treba shvatiti da se to ne rješava zabranama, već izgradnjom garaža i boljim usklađivanjem prometa.

● **Koji su daljnji ciljevi projekta »Zagreb dok ga još ni bilo«?**

– Akcija traje i dalje. Upravo smo na natječaj gradskog fonda za kulturu prijavili projekt postavljanja kopije rimske stele u parku Ribnjak. Kada se odlučimo za neki nalaz koji prema našem mišljenju važan, slijedi potraga za sponzorima koja iziskuje najviše vremena.

● **Je li u posljednje vrijeme situacija s sponzorstvom u kulturi nešto bolja?**

– Što se tiče naše akcije, s pronalazenjem sponzora nemamo posebnih problema. Malo je teže bilo s postavljanjem makete zagrebačkog kita u Podsesedu, jer je to za sada bio najskuplji spomenik, te nam je dosta vremena trebalo da zatvorimo financijsku konstrukciju. Ključna stvar je osmislio dobar projekt i dobro ga predstaviti, a kad sponzori točno znaju u što će se novac utrošiti, čitava stvar postaje bitno jednostavnija.

Gostovanje u inozemstvu

● **Velik dio vaše izložbe je posvećen i dizajnu. Kada ste se počeli baviti oblikovanjem predmeta?**

– Svi su ti poslovi došli preko narudžbi i vezali su se jedan na drugog. Primjerice dizajn za bocu konjaka »Glem-bay« je vezan uz snimanje filma Antuna Vrdoljaka.

Filmu je trebalo sponzorstvo, a u to se uključio »Badel« koji je imao piće pod nazivom »Glem-bay«, te se ta tvrtka odlučila za moju ideju izgleda boce. Dizajnirao sam i kravate, ali prije toga sam radio na uređenju prodavaonice kojom je vlasnik bio iznimno zadovoljan, te mi je ponudio i da osmislim izgled jedne kolekcije kravata za protokole za Ured predsjednika. Taj je posao, također, bio vezan uz moje iskustvo s postavljanjem izložaba koje su tematizirale likove i događaje iz starije hrvatske povijesti.

● **Kakvi su Vam daljnji planovi?**

– Nastavlja se izgradnja Muzeja krapinskog pračovjeka, a na tom projektu radim s Jakovom Radovićem. Potom slijedi uređenje Crkve sv. Blaža koju je projektirao Viktor Kovačić. Sljedeći tjedan putujem s Igorom Zidićem u Split radi dogovora oko uređenja Galerije »Vidović«. Paralelno s time radim u Sloveniji na muzeju u Kranju. Taj muzej je u završnoj fazi i bit će otvoren početkom sljedeće godine. Također radim i na adaptaciji Mjesnog muzeja u Ljubljani. Adaptacija drugog kata Moderne galerije u Zagrebu je završena i sada taj i prvi kat treba povezati. U Oslu radim na rekonstrukciji romantične kule.

● **Znači li to da uskoro slijedi nova izložba koja bi se mogla zvati »Radovi iz prošle godine«?**

– Uistinu duhovita dosjetka, ali mislim da je ova izložba za sada dovoljna. Zanimaju me različiti problemi, volim svoj posao i svaki novi projekt mi je izazov kojem ne mogu odoljeti.

Nova Guinnessova knjiga rekorda tiskana u 90 milijuna primjeraka

Najzagadeniji grad na svijetu je Ciudad Mexico. Bruce Willis je najbogatiji glumac, a Julia Roberts naj-

više od svojih kolegica zaraduje po filmu. Kolekcionari svih mogućih trivijalnih podataka imaju razloga za veselje; izašla je nova Guinnessova knjiga rekorda s nakladom od 90 milijuna primjeraka u 100 država.

Talijanski tjednik *L'Espresso* izdvojio je najzanimljivije primjere. Najbogatiji model na svijetu je »The Body«, Elle McPherson koja je dosad zaradila oko 75 milijuna njemačkih maraka. Međutim, po najvećoj zaradi u jednoj godini na prvom je mjestu Claudia Schiffer koja je tijekom 1998. godine zaradila 20 milijuna maraka.

Najviši i najniži. Najteži i najlakši. Među ekstremima koje su prikupili urednici

knjige rekorda nalaze se i najduže noge na svijetu – 126 cm jedne Engleskinje koja ima samo 17 godina. Najviši čovjek na svijetu živi u Tunisu, a visok je 2,35 metara. Neki rekordi u ovoj kategoriji, poput onog kojega drži Englez Thomas Wedders čiji nos je dugačak 19 centimetara, teško da se mogu nadmašiti...

Bruce Willis je najbogatiji glumac; prošle godine zaradio je gotovo 140 milijuna maraka. A tko je glumica koja je zaradila najviše u jednom filmu? Julia Roberts je za ulogu Erin Brokovich dobila 40 milijuna maraka.

I Papa je ušao u Guinnessovu knjigu rekorda sa svojim 126. putovanjem u Ukrajinu

prošle godine. George W. Bush je, međutim, predsjednik koji je formirao vladu u kojoj se nalazi najveći broj milijunaša u povijesti SAD-a: od 16 članova Vladinog kabineta, čak 13 posjeduje šesteroznamenasti imetak. Najbogatiji čovjek na svijetu je Larry Ellison, osnivač kompjutorske tvrtke »Oracle«: on »teži« 94 milijarde njemačkih maraka.

Radijska emisija koja je neprekidno trajala 72 sata, više od 60 kilometara u invazivnim kolicima, čovjek koji je pojeo 36 žohara u minuti, a drugi koji je u istom vremenu otvorio 50 boca zubima – neki su od novih pothvata koji osvjedočavaju izdanje za 2002. godinu.

Gauguin i Van Gogh u Amsterdamu

U Amsterdamu se 9. veljače otvara velika izložba dvaju velikih majstora impresionizma Vincenta van Gogha i Paula Gauguina koja će trajati do lipnja 2002. Bit će izložena njihova djela iz 1888. godine kada su dva slikara zajedno živjela u francuskoj Provansi, a među 120 slika iz toga razdoblja nalaze se Van Goghovi »Sunčokreti« i »Žuta kuća« te Gauguinov »Portret Van Gogha«. Nakon kratke suradnje, zajednička priča završila je kada je Van Gogh nakon žestoke svađe s Gauguinom odrezao vlastito uho. Tri godine kasnije, Van Gogh je počinio samoubojstvo, dok je Gauguin tražio nemoguće na Tahitiju i dalekim morima.

Interaktivni vodič kroz

izložbu koja se prije europske premijere može vidjeti u Chicagu nalazi se na adresi: <http://www.vangoghgauguin.com/>

POSLASTICE ZA POSJETITELJE: Izlaganje najpoznatijih slika Van Gogha i Gauguina